

НАЦРТ

На основу члана 9. став 1. тач. 1) и 26), члана 26. став 1. и члана 84. став 2. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, број 35/23) и члана 12. став 1. тач. 1) и 26), члана 16. тачка 3) и члана 18. став 1. Статута Регулаторног тела за електронске комуникације и поштанске услуге („Службени гласник РС“, број 65/23), а у складу са чланом 2. став. 2, чланом 3. став. 3. и чланом 5. ст. 2. до 4. Споразума о снижавању цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана, закљученим и потписаним у Београду 4. априла 2019. године,

Савет Регулаторног тела за електронске комуникације и поштанске услуге, на 32. седници четвртог сазива одржаној дана 22.12.2023. године, доноси

ПРАВИЛНИК

о примени политике примереног коришћења, методологији за процену одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг и захтеву који пружалац услуга роминга подноси у сврху те процене

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет

Члан 1.

Овим правилником уређује се примена политике примереног коришћења коју привредни субјекти у јавним мобилним комуникационим мрежама, као пружаоци услуга роминга, могу користити у погледу потрошње регулисаних малопродајних услуга роминга, које се пружају по важећим домаћим малопродајним ценама, методологија за процену одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг, коју Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) примењује приликом процене да ли пружалац услуга роминга може надокнадити трошкове пружања регулисаних услуга роминга, који би могли да угрозе одрживост његовог домаћег модела наплате, као и захтев који, са неопходним подацима, пружалац услуга роминга подноси Регулатору у сврху те процене, односно за одобрење примене додатне накнаде за роминг.

Методологија за процену одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг дата је у Прилогу 1. и Прилогу 2, који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

2. Значење појединих појмова

Члан 2.

Поједини појмови употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) *група* представља привредно друштво и сва зависна привредна друштва која се налазе под његовом контролом;
- 2) *гостујућа мрежа* представља терестричку јавну мобилну комуникациону мрежу (у даљем тексту: мобилна мрежа) која се налази на територији Западног Балкана, а није домаћа мрежа пружаоца услуга роминга, који дозвољава кориснику роминга да позива или да прима позиве, да шаље или прима SMS поруке или да користи пренос података са комутацијом пакета;
- 3) *домаћа малопродајна цена* представља малопродајну јединичну цену пружаоца услуге роминга која се примењује на одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене на различитим јавним комуникационим мрежама у Републици Србији, односно на пренос података које је корисник потрошио, а када не постоји тачно одређена домаћа малопродајна јединична цена подразумева се исти механизам наплате који се примењује на корисника за одлазне позиве и послате SMS поруке, започете и завршене у различитим јавним комуникационим мрежама у Републици Србији, односно за пренос података које је корисник потрошио у Републици Србији;
- 4) *малопродајне услуге у мобилној мрежи* представљају јавне мобилне комуникационе услуге које се пружају крајњим корисницима, укључујући услуге позива, SMS порука и преноса података;
- 5) *маржа на услуге у мобилној мрежи* представља добит, пре одбитка камате, пореза и амортизације, од продаје услуга у мобилној мрежи које нису малопродајне услуге роминга које се пружају унутар региона Западног Балкана, чиме се искључују трошкови и приходи од малопродајних услуга роминга;
- 6) *отворени пакет за услугу преноса података* представља тарифни план за пружање једне или више малопродајних услуга у мобилној мрежи који не ограничава количину преноса података укључених у фиксну периодичну накнаду или пакет у оквиру којег је домаћа јединична цена малопродајних услуга преноса података, добијена дељењем укупне домаће малопродајне цене за услуге у мобилној мрежи, без ПДВ-а, за цео обрачунски период, са укупном количином преноса података која је доступна у домаћој мрежи, нижа од регулисане максималне велепродајне накнаде за роминг;
- 7) *посећена економија у региону Западног Балкана* представља економију у региону Западног Балкана која није економија домаћег пружаоца услуга роминга;
- 8) *припејд тарифни план* представља тарифни план у оквиру којег се малопродајне услуге у мобилној мрежи пружају након одузимања од кредита који је корисник ставио на располагање привредном субјекту у јавним мобилним комуникационим мрежама на јединичној основи, пре потрошње, и из којег се корисник може повући без санкција након што кредит потроши или престане да важи;

- 9) *регулисана SMS порука у ромингу* представља SMS поруку коју је послао корисник роминга и која започиње у гостујућој мрежи и терминира у терестричкој мобилној мрежи у региону Западног Балкана или SMS поруку коју је примио корисник роминга и која започиње у терестричкој мобилној мрежи у региону Западног Балкана и терминира у гостујућој мрежи, при чему регулисана SMS порука у ромингу мора имати исте техничке параметре као SMS порука у домаћем саобраћају;
- 10) *регулисана услуга преноса података у ромингу* представља услугу која омогућава коришћење преноса података са комутацијом пакета од стране корисника роминга преко његовог мобилног уређаја док је повезан на гостујућу мрежу у региону Западног Балкана и не укључује пренос ни пријем регулисаних позива у ромингу и регулисаних SMS порука у ромингу, али укључује пренос и пријем MMS порука у ромингу;
- 11) *регулисани позив у ромингу* представља одлазни говорни телефонски позив корисника роминга у терестричкој мобилној мрежи, који започиње у гостујућој мрежи и терминира у јавној комуникационој мрежи у региону Западног Балкана или долазни говорни телефонски позив корисника роминга у терестричкој мобилној мрежи, који започиње у јавној комуникационој мрежи у региону Западног Балкана и терминира у гостујућој мрежи, при чему регулисани позив у ромингу обухвата само говорни телефонски позив у терестричкој мобилној мрежи, а не и позив путем услуге преноса података;
- 12) *стабилне везе* представљају везе које подразумевају чести и дужи боравак на територији Републике Србије, који се односи на стални радни однос са пуним радним временом, укључујући и пограничне раднике, из трајних уговорних односа који од samozапосленог лица захтевају сличан степен физичког присуства, похађање редовних студија које су у току, или друге ситуације, као што су ситуације са упућеним радницима или пензионерима, када захтевају сличан степен физичког присуства на територији Републике Србије.

II. ПОЛИТИКА ПРИМЕРЕНОГ КОРИШЋЕЊА

1. Основно начело

Члан 3.

Пружалац услуга роминга пружа регулисане малопродајне услуге роминга по домаћим ценама својим корисницима роминга који имају пребивалиште, односно боравиште у Републици Србији или имају стабилне везе, које подразумевају да често и дуже бораве у Републици Србији.

Свака политика примереног коришћења коју пружалац услуга роминга примењује у циљу спречавања злоупотребе и непримереног коришћења регулисаних малопродајних услуга роминга подлеже условима прописаним у чл. 4. и 5. овог правилника и обезбеђује да се таквим корисницима роминга омогући приступ регулисаним малопродајним услугама роминга по

домаћим малопродајним ценама током повремених путовања у посећене економије у региону Западног Балкана, под истим условима као да су те услуге користили у домаћој мрежи.

2. Примерено коришћење

Члан 4.

У сврху примене политике примереног коришћења пружалац услуга роминга може захтевати од својих корисника роминга да пружи доказ о пребивалишту, односно боравишту у Републици Србији или другим стабилним везама са Републиком Србијом, које подразумевају да често и дуже бораве на њеној територији.

Без обзира на било које ограничење које се односи на потрошњу у домаћем саобраћају, у случају отвореног пакета за услугу преноса података, корисник роминга може током повремених путовања у региону Западног Балкана да искористи обим саобраћаја малопродајне услуге преноса података у ромингу по домаћој малопродајној цени, који је најмање два пута већи од обима саобраћаја добијеног дељењем укупне домаће малопродајне цене тог отвореног пакета за услугу преноса података, без ПДВ-а, за цео обрачунски период, са максималном велепродајном накнадом за регулисану услугу преноса података у ромингу.

У случају продаје малопродајних услуга у мобилној мрежи у пакету са другим услугама или терминалном опремом, укупна домаћа малопродајна цена пакета за услугу преноса података се утврђује на начин који се користи за отворени пакет за услугу преноса података из члана 2. тачка б) овог правилника, узимајући у обзир цену која се примењује на одвојену продају компоненте малопродајних услуга у мобилној мрежи из пакета, без ПДВ-а, уколико је доступна или цену за самосталну продају таквих услуга са истим карактеристикама.

У случају припејд тарифних планова, уместо захтева у погледу политике примереног коришћења из става 1. овог члана, пружалац услуга роминга може ограничити потрошњу малопродајних услуга преноса података у ромингу у региону Западног Балкана по домаћој малопродајној цени на обим саобраћаја који је најмање једнак обиму саобраћаја добијеном дељењем укупног износа преосталог расположивог кредита, без ПДВ-а, који је корисник већ платио привредном субјекту у јавним мобилним комуникационим мрежама у тренутку отпочињања коришћења услуге роминга, са максималном велепродајном накнадом за регулисану услугу преноса података у ромингу.

У циљу спречавања злоупотребе или непримереног коришћења регулисаних малопродајних услуга роминга које се пружају по важећим домаћим малопродајним ценама, пружалац услуга роминга може, сагласно закону којим се уређују електронске комуникације у делу који се односи на обраду података о саобраћају, применити правичне, разумне и сразмерне контролне механизме, засноване на објективним показатељима ризика од злоупотребе или непримереног коришћења изван оквира повремених путовања у региону Западног Балкана.

Објективни показатељи из става 5. овог члана укључују мере којима се утврђује да ли су корисници имали већу потрошњу у домаћем саобраћају у односу на ролинг или да ли су више боравили у Републици Србији у односу на друге посећене економије у региону Западног Балкана.

Како би се обезбедило да корисници ролинга који повремено путују не буду изложени непотребним или прекомерним упозорењима у складу са чланом 5. став 5. овог правилника, пружалац услуга ролинга који примењује мере за утврђивање ризика од злоупотребе или непримереног коришћења услуга ролинга посматра показатеље боравка и потрошње кумулативно и током периода од најмање четири месеца.

Пружалац услуга ролинга у обавези је да у уговорима са корисницима ролинга наведе на коју се малопродајну услугу или услуге у мобилној мрежи односи показатељ потрошње и минимално трајање периода посматрања.

Већа потрошња у домаћем саобраћају у односу на ролинг или дужи боравак корисника ролинга у Републици Србији у односу на друге посећене економије у региону Западног Балкана током утврђеног периода посматрања сматрају се доказом да нема злоупотребе или непримереног коришћења регулисаних малопродајних услуга ролинга.

Сваки дан у коме је корисник ролинга пријављен на домаћу мрежу, у складу са ст. 6, 7. и 9. овог члана, рачуна се као дан боравка у Републици Србији.

Други објективни показатељи ризика од злоупотребе или непримереног коришћења регулисаних малопродајних услуга ролинга које се пружају по важећим домаћим малопродајним ценама су:

- 1) дуготрајна неактивност одређене SIM картице, која је везана углавном или искључиво за коришћење у ролингу;
- 2) претплата и узастопно коришћење више SIM картица од стране истог корисника у ролингу.

Ако пружалац услуга ролинга утврди, на основу објективних и образложених доказа, да се одређени број SIM картица организовано препродаје лицима која ефективно не живе или немају стабилне везе које подразумевају да често и дуже бораве у Републици Србији, да би се омогућила потрошња регулисаних малопродајних услуга ролинга које се пружају по важећим домаћим малопродајним ценама, осим за потребе повремених путовања, пружалац услуга ролинга може предузети хитне сразмерне мере како би обезбедио поштовање свих услова из претплатничког уговора.

3. Транспарентност и надзор над политиком примереног коришћења

Члан 5.

Пружалац услуга ролинга који примењује политику примереног коришћења, у обавези је да у општим условима за пружање услуга и уговорима са корисницима ролинга наведе све

услове у вези са овом политиком, укључујући све контролне механизме из члана 4. ст. 5-11. овог правилника.

Пружалац услуга роминга у обавези је да обавести Регулатора о политикама примереног коришћења, достављањем модела претплатничког уговора на сагласност Регулатору.

Ако постоје објективни и образложени докази, засновани на објективним показатељима из члана 4. ст. 5-11. овог правилника, који упућују на ризик од злоупотребе или непримереног коришћења регулисаних малопродајних услуга роминга у региону Западног Балкана, по домаћим малопродајним ценама од стране одређеног корисника роминга, пружалац услуга роминга шаље упозорење кориснику роминга о установљеном обрасцу понашања који упућује на такав ризик, пре примене било какве додатне накнаде за роминг на домаћу малопродајну цену.

Одредба става 3. овог члана примењује се без обзира на достављени доказ корисника роминга о уобичајеном месту живљења или другим стабилним везама које подразумевају да често и дуже борави у Републици Србији.

Пружалац услуга роминга, када кориснику роминга шаље упозорење из става 3. овог члана, обавештава га да може применити додатну накнаду за роминг на домаћу малопродајну цену за свако даље коришћење регулисаних малопродајних услуга роминга са предметне SIM картице, уколико у року не краћем од 15 дана од датума пријема упозорења не дође до промене у његовом обрасцу коришћења, који би показао стварну потрошњу у домаћем саобраћају или боравак у Републици Србији.

Додатна накнада за роминг не може бити већа од максималне просечне veleпродајне накнаде за пружање услуга роминга (без ПДВ-а), која за регулисане одлазне и долазне позиве у ромингу и регулисане SMS поруке у ромингу не прелази 0,032 евра по минути, односно 0,01 евра по SMS поруци, а за регулисану услугу преноса података у ромингу не прелази 0,0035 евра по мегабајту, односно од 1. јануара 2025. године не прелази 0,003 евра по мегабајту и од 1. јануара 2026. године не прелази 0,0025 евра по мегабајту.

Збир домаће малопродајне цене и максималне додатне накнаде за роминг не може бити већи од максималне малопродајне цене за регулисане услуге роминга (без ПДВ-а), која за регулисане одлазне позиве у ромингу, регулисане SMS поруке у ромингу и регулисану услугу преноса података у ромингу не прелази 0,19 евра по минути, 0,06 евра по SMS поруци и 0,18 евра по мегабајту.

Накнада за регулисане долазне позиве у ромингу не прелази 0,016 евра по минути (без ПДВ-а).

Пружалац услуга роминга престаје да примењује додатну накнаду чим потрошња корисника роминга више не упућује на ризик од злоупотребе или непримереног коришћења регулисаних малопродајних услуга роминга, на основу објективних показатеља из члана 4. ст. 5-11. овог правилника.

Изузетно од ст. 3-5. и 9. овог члана, пружалац услуга роминга може кориснику роминга, након што искористи дозвољену количину података за услугу преноса података у ромингу, израчунату на начин наведен у члану 4. ст. 2. и 4. овог правилника, наплаћивати додатну накнаду за роминг за даље коришћење услуге преноса података у ромингу, одмах по искоришћености те дозвољене количине података.

Ако пружалац услуга роминга, односно привредни субјект у јавним мобилним комуникационим мрежама, утврди да су SIM картице биле предмет организоване препродаје лицима која немају пребивалиште, односно боравиште у Републици Србији нити имају стабилне везе које подразумевају да често и дуже бораве у Републици Србији, како би се омогућила потрошња регулисаних малопродајних услуга роминга, осим за потребе повремених путовања у посећене економије у региону Западног Балкана, доставља Регулатору доказе о предметној системској злоупотреби и мерама предузетим ради обезбеђења поштовања свих услова из претплатничког уговора, у исто време када се те мере предузимају.

III. ЗАХТЕВ ЗА ОДОБРЕЊЕ ПРИМЕНЕ ДОДАТНЕ НАКНАДЕ ЗА РОМИНГ И МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПРОЦЕНУ ОДРЖИВОСТИ УКИДАЊА МАЛОПРОДАЈНИХ ДОДАТНИХ НАКНАДА ЗА РОМИНГ

1. Захтев за одобрење примене додатне накнаде за роминг

Члан 6.

У посебним и изузетним околностима, са циљем обезбеђивања одрживости свог домаћег модела наплате, пружалац услуга роминга, уколико не може да обезбеди повраћај укупних стварних и пројектованих трошкова пружања регулисаних малопродајних услуга роминга од укупних стварних и пројектованих прихода од пружања тих услуга, може да поднесе Регулатору захтев за одобрење примене додатне накнаде за роминг, која се може применити само у мери у којој је то неопходно за повраћај трошкова пружања регулисаних малопродајних услуга роминга, узимајући у обзир важеће максималне велепродајне цене.

Захтев из става 1. овог члана обавезно садржи:

- 1) основне податке о пружаоцу услуга роминга као подносиоца предметног захтева, и то: име, односно назив, адреса, односно седиште и адреса електронске поште;
- 2) податке о разлозима за његово подношење.

Пружалац услуга роминга подноси Регулатору, без одлагања, захтев из става 1. овог члана са свим неопходним подацима прописаним чланом 7. овог правилника.

У случају добијања одобрења за примену додатне накнаде за роминг од стране Регулатора, пружалац услуга роминга је у обавези да сваких 12 месеци ажурира те податке и исте достави Регулатору, без одлагања.

По пријему захтева из става 1. овог члана, Регулатор утврђује да ли пружалац услуга роминга не може надокнадити своје трошкове у складу са ставом 1. овог члана, што би имало негативан утицај на одрживост његовог домаћег модела наплате.

Процена одрживости домаћег модела наплате заснива се на релевантним објективним факторима који су специфични за пружаоца услуга роминга, укључујући објективна одступања између различитих пружалаца услуга роминга и нивоа домаћих цена и прихода.

Регулатор, у складу са законом којим се уређује општи управни поступак, одобрава примену додатне накнаде за роминг, уколико су за то испуњени услови, и то у року од 30 дана од дана пријема уредног захтева из става 1. овог члана.

2. Подаци који се подносе уз захтев за одобрење примене додатне накнаде за роминг

Члан 7.

Захтев за одобрење примене додатне накнаде за роминг, који подноси пружалац услуга роминга да би обезбедио одрживост свог домаћег модела наплате, оцењује се на основу анализе података о укупном обиму саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга за период од 12 месеци. Наведене податке о укупном обиму саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга пружалац услуга роминга доставља Регулатору приликом подношења првог захтева за одобрење примене додатне накнаде за роминг, а пројекције обима саобраћаја процењују се коришћењем једне од следећих могућности или њихове комбинације:

- 1) пројектовани обим саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга, при чему се пројектовани обим саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга током тог периода процењују на основу стварне домаће малопродајне потрошње услуга у мобилној мрежи и времена које корисници роминга подносиоца захтева проведу у региону Западног Балкана;
- 2) пројектовани обим саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга, при чему се обим саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга процењује на основу пропорционалне промене у обиму саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга у тарифним плановима подносиоца захтева, који представљају значајан део базе корисника на основу које је подносилац захтева одредио цене регулисаних малопродајних услуга роминга на нивоу домаћих малопродајних цена за период од најмање 30 дана, у складу са методологијом из Прилога 1. овог правилника.

У случају ажурирања захтева из става 1. овог члана, пројектовани обим саобраћаја регулисаних услуга роминга ажурира се на основу стварног обрасца просечне потрошње домаћих услуга у мобилној мрежи помножене са утврђеним бројем корисника роминга и временом које су провели у посећеним економијама у региону Западног Балкана, током претходних 12 месеци.

Сви подаци о трошковима и приходима подносиоца захтева за одобрење примене додатне накнаде за роминг заснивају се на финансијским извештајима, доступним Регулатору, при чему се ови подаци могу прилагодити проценама обима саобраћаја из става 1. овог члана.

При процени трошкова, одступања од износа добијених из претходних финансијских извештаја узимају се у обзир само ако су образложени доказом о преузетим финансијским обавезама за период обухваћен проценом.

Подносилац захтева из става 1. овог члана доставља све неопходне податке које је користио за утврђивање марже на услуге у мобилној мрежи и укупне стварне и пројектоване трошкове пружања регулисаних услуга роминга, као и приходе који су настали по основу пружања тих услуга у релевантном периоду.

3. Одређивање трошкова повезаних искључиво са ромингом за пружање регулисаних малопродајних услуга роминга

Члан 8.

Како би се утврдило да подносилац захтева за одобрење примене додатне накнаде за роминг не може да надокнади своје трошкове, због чега би одрживост његовог домаћег система наплате била угрожена, у обзир се узимају следећи трошкови повезани искључиво са ромингом, ако су образложени доказима у том захтеву, и то:

- 1) трошкови за куповину велепродајног приступа ромингу;
- 2) малопродајни трошкови који су повезани искључиво са ромингом.

У погледу трошкова који настају због куповине регулисаних велепродајних услуга роминга, у обзир се узима само износ за који укупна плаћања подносиоца захтева из става 1. овог члана другим странама које пружају такве услуге у региону Западног Балкана премашују укупне износе које је подносилац овог захтева обрачунао за пружање истих услуга другим пружаоцима услуга роминга у региону Западног Балкана.

Кад је реч о износима који се плаћају пружаоцу услуга роминга за пружање регулисаних велепродајних услуга роминга, пружалац услуга роминга предвиђа обим саобраћаја тих велепродајних услуга роминга, које су у складу са претпоставком на којој се заснива пројектовани обим саобраћај из члана 7. став 1. овог правилника.

У погледу малопродајних трошкова који су повезани искључиво са ромингом, у обзир се узимају следећи трошкови, уколико су образложени у захтеву из става 1. овог члана, и то:

- 1) оперативни трошкови и трошкови управљања који се односе на услуге роминга, укључујући све системе пословног извештавања и софтвер намењен пружању и управљању услугама роминга;
- 2) трошкови клиринга података и плаћања, укључујући трошкове клиринга података и финансијског клиринга;
- 3) трошкови преговарања и склапања уговора, укључујући спољне накнаде и коришћење интерних ресурса;

4) трошкови који су, узимајући у обзир политику примереног коришћења коју примењује пружалац услуга роминга, настали ради усклађивања са захтевима за пружање регулисаних малопродајних услуга роминга, а који се односе на обавезе:

- (1) обавештавања корисника роминга да се на њега примењују цене за регулисане позиве у ромингу, слање регулисаних SMS порука у ромингу и коришћене регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, као и да кориснику роминга, када уђе на територију региона Западног Балкана, изузев када уђе на територију Републике Србије, као територију привредног субјекта у матичној домаћој мрежи, буду пружене аутоматски, путем поруке, без непотребног одлагања и бесплатно, основне персонализоване информације о одређивању цена, укључујући ПДВ, које се примењују на регулисане одлазне и долазне позиве у ромингу, на слање регулисаних SMS порука у ромингу и коришћење регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, осим ако је корисник роминга обавестио пружаоца услуга роминга да не захтева ову услугу;
- (2) обавештавања корисника, пре закључења уговора и редовно после тога, о ризику аутоматског и неконтролисаног укључивања услуге преноса података и преузимања података у ромингу и бесплатно обавештавања корисника на јасан и лако разумљив начин о томе како да искључе аутоматска укључивања услуге преноса података у ромингу са циљем да се избегне неконтролисана потрошња услуга преноса података у ромингу у региону Западног Балкана;
- (3) омогућавања једног или више максималних финансијских ограничења за одређене периоде коришћења регулисане услуге преноса података у ромингу у региону Западног Балкана, под условом да је корисник роминга унапред обавештен о одговарајућим количинским износима;
- (4) предузимања разумних корака да би се заштитили корисници од плаћања накнада за регулисане услуге роминга у региону Западног Балкана за ненамеран приступ регулисаним услугама роминга док се налазе у Републици Србији, што укључује обавештавање корисника о начинима да се избегне ненамерно коришћење роминга у пограничним подручјима.

Трошкови наведени у ставу 4. тач. 1) до 3) овог члана, узимају се у обзир само пропорционално односу укупног обима саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга подносиоца захтева из става 1. овог члана и укупног малопродајног одлазног и велепродајног долазног саобраћаја његових услуга роминга, у складу са методологијом из тач. 1) и 2) Прилога 2. овог правилника и пропорционално односу укупног обима саобраћаја његових малопродајних услуга роминга у региону Западног Балкана и укупног обима саобраћаја његових малопродајних услуга роминга унутар и ван региона Западног Балкана, у складу са методологијом из тач. 1) и 3) Прилога 2. овог правилника.

Трошкови из става 4. тачка 4) овог члана, узимају се у обзир само пропорционално односу укупног обима саобраћаја регулисаних малопродајних услуга роминга подносиоца

захтева из става 1. овог члана, унутар региона Западног Балкана и укупног обима саобраћаја његових малопродајних услуга роминга унутар и ван региона Западног Балкана, у складу са методологијом из тач. 1) и 3) Прилога 2. овог правилника.

4. Расподела малопродајних заједничких и општих трошкова на пружање регулисаних малопродајних услуга роминга

Члан 9.

Осим трошкова из члана 8. овог правилника, у захтев за одобрење примене додатне накнаде за роминг се може уврстити део заједничких и општих трошкова насталих пружањем малопродајних услуга у мобилној мрежи, при чему се у обзир узимају следећи трошкови, уколико су образложени у том захтеву:

- 1) трошкови обрачуна и наплате, укључујући све трошкове који се односе на обраду, обрачунавање, израду и доставу конкретног рачуна кориснику;
- 2) трошкови продаје и дистрибуције, укључујући трошкове пословања продавница и других дистрибутивних канала за продају малопродајних услуга у мобилној мрежи;
- 3) трошкови корисничке подршке, укључујући трошкове функционисања свих услуга корисничке подршке које су доступне крајњем кориснику;
- 4) трошкови управљања лошим потраживањима, укључујући трошкове настале отписом ненаплативих потраживања према корисницима и наплатом лоших потраживања;
- 5) трошкови маркетинга, укључујући све трошкове оглашавања услуга у мобилној мрежи.

Трошкови из става 1. овог члана, ако су образложени у захтеву из става 1. овог члана, узимају се у обзир пропорционално само према односу укупног саобраћаја малопродајних услуга роминга подносиоца тог захтева унутар региона Западног Балкана и укупног малопродајног саобраћаја свих малопродајних услуга у мобилној мрежи, који се добија као пондерисани просек тог односа по услузи у мобилној мрежи, при чему пондери одражавају одговарајуће просечне велепродајне цене роминга, које је подносилац захтева из става 1. овог члана платио у складу са методологијом из тач. 1) и 4) Прилога 2. овог правилника.

5. Одређивање прихода од пружања регулисаних малопродајних услуга роминга

Члан 10.

Како би се утврдило да подносилац захтева за одобрење примене додатне накнаде за роминг не може да надокнади своје трошкове, због чега би одрживост његовог домаћег система наплате била угрожена, у обзир се узимају следећи приходи и укључују у овај захтев, и то:

- 1) приходи који потичу директно од саобраћаја малопродајних услуга у мобилној мрежи, који започиње у посећеној економији у региону Западног Балкана;

- 2) удео свеукупних прихода од продаје малопродајних услуга у мобилној мрежи, на основу фиксних периодичних накнада.

Приходи из става 1. тачка 1) овог члана обухватају:

- 1) све малопродајне накнаде које су наплаћене за саобраћај који премашује политику примереног коришћења коју примењује пружалац услуга роминга;
- 2) све приходе од алтернативних роминг тарифа које нуди пружалац услуга роминга, које су различите од цена регулисаних малопродајних услуга роминга и које корисник роминга треба сам да изабере, као и од којих има користи у односу на цене регулисаних малопродајних услуга роминга;
- 3) све домаће малопродајне накнаде које се обрачунавају по јединици потрошње или које премашују фиксне периодичне накнаде за пружање малопродајних услуга у мобилној мрежи, које се активирају коришћењем малопродајних услуга у мобилној мрежи у посећеној економији у региону Западног Балкана.

У сврху утврђивања прихода из става 1. тачка 2) овог члана, у случају продаје малопродајних услуга у мобилној мрежи у пакету са другим услугама или терминалном опремом, у обзир се узимају само приходи који се односе на продају малопродајних услуга у мобилној мрежи, а ти приходи се одређују у односу на цену која се примењује на одвојену продају сваке компоненте малопродајних услуга у мобилној мрежи из пакета, уколико је доступна или на самосталну продају такве услуге са истим карактеристикама.

Како би се утврдио удео укупних прихода од продаје малопродајних услуга у мобилној мрежи, који су повезани са пружањем регулисаних малопродајних услуга роминга, примењује се методологија из тач. 1) и 5) Прилога 2. овог правилника.

6. Оцена захтева за одобрење примене додатне накнаде за роминг

Члан 11.

При оцени захтева за одобрење примене додатне накнаде за роминг, који пружалац услуга роминга подноси да би обезбедио одрживост свог домаћег модела наплате, Регулатор може утврдити да подносилац тог захтева не може надокнадити трошкове пружања регулисаних малопродајних услуга роминга, услед чега би одрживост његовог домаћег модела наплате била угрожена, само ако негативна нето маржа на малопродајне услуге роминга подносиоца захтева износи најмање 3% или више у односу на његову маржу на услуге у мобилној мрежи.

Нето маржа на малопродајне услуге роминга је износ који преостане након што се трошкови пружања регулисаних малопродајних услуга роминга одбију од прихода од пружања таквих услуга, како је утврђено овим правилником, а Регулатор при одређивању тог износа проверава податке поднете уз захтев из става 1. овог члана, како би се обезбедила усаглашеност са методологијом за утврђивање трошкова и прихода из чл. 8, 9. и 10. овог правилника.

Када апсолутна вредност нето марже на малопродајне услуге роминга износи најмање 3% или више од марже на услуге у мобилној мрежи, Регулатор не одобрава подносиоцу захтева додатну накнаду за роминг, уколико може да утврди да због посебних околности није вероватно да би одрживост његовог домаћег модела наплате била угрожена, а такве околности обухватају следеће ситуације:

- 1) подносилац захтева из става 1. овог члана је део групе и постоје докази о интерним трансферним ценама у корист других зависних друштава групе унутар региона Западног Балкана, посебно у погледу значајне неравнотеже велепродајних накнада за роминг које се примењују унутар групе;
- 2) ниво конкуренције на домаћим тржиштима упућује на то да постоји капацитет за апсорбовање смањених маржи;
- 3) применом строже политике примереног коришћења, која је у складу са чл. 3. и 4. овог правилника, нето маржа на малопродајне услуге роминга би се смањила на мање од 3%.

У изузетним околностима, када подносилац захтева из става 1. овог члана има негативну маржу на услуге у мобилној мрежи и негативну нето маржу на малопродајне услуге роминга, Регулатор усваја овај захтев и одобрава додатну накнаду за роминг.

Приликом одобравања додатне накнаде за роминг, решење Регулатора садржи износ утврђене негативне марже на малопродајне услуге роминга, која се може надокнадити наплатом малопродајне додатне накнаде за услуге роминга, које се пружају унутар региона Западног Балкана.

Додатна накнада за роминг у складу је са претпоставкама о саобраћају у ромингу на којима се заснива процена захтева из става 1. овог члана и утврђује се у складу са циљевима прописаним законом којим се уређује област електронских комуникација.

IV. ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 12.

Политике примереног коришћења пружалаца услуга роминга које су на снази у тренутку ступања на снагу овог правилника остају да важе до ступања на снагу нових или измењених политика примереног коришћења.

Члан 13.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о примени политике примереног коришћења, методологији процене одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг и захтеву који пружалац услуга роминга подноси у сврху те процене („Службени гласник РС“, број 53/21).

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Драган Ковачевић

Број:
У Београду, _____ године

Прилог 1.

Пропорционална промена стварног обима саобраћаја регулисаних услуга роминга у региону Западног Балкана према начину наплате „роминг као код куће” у односу на исти период претходне године:

$$\left(\frac{\sum_1^n \text{саобраћај}_k(t)}{\sum_1^n \text{саобраћај}_k(t-1)} - 1 \right) \times 100$$

где је:

k = услуга (1 = говор, 2 = SMS, 3 = пренос података);

n је број дана примене начина наплате „роминга као код куће” ($n \geq 30$);

t је година прве примене услуге „роминга као код куће”.

Овај проценат се користи за процену обима саобраћаја током пројектованог 12-месечног периода тако што се помножи са обимом саобраћаја из претходне године.

- 1) Пондерисане вредности (w_k) за малопродајне мобилне услуге:

$$w_k = \frac{\text{просечна veleпродајна цена роминга коју плаћа привредни субјект}_{ki}}{\sum_{k=1}^3 \text{просечна veleпродајна цена роминга коју плаћа привредни субјект}_k}$$

где је:

k = услуга (1 = говор, 2 = SMS, 3 = пренос података);

„просечна veleпродајна цена роминга коју плаћа привредни субјект“ се односи на просечну јединичну цену за небалансирани саобраћај коју плаћа привредни субјект за сваку услугу, при чему је јединица за сваку услугу евроцент за (i) минут говорног саобраћаја; (ii) SMS за SMS; и (iii) MB за пренос података;

- 2) Однос укупног обима саобраћаја малопродајних услуга роминга подносиоца захтева и укупног малопродајног одлазног саобраћаја и veleпродајног долазног саобраћаја за његове услуге роминга:

$$\frac{\text{малопродајни одлазни роминг саобраћај}}{(\text{малопродајни одлазни} + \text{vелепродајни долазни}) \text{ роминг саобраћај}} = \sum_{k=1}^3 w_k \times \frac{\text{малопродајни одлазни роминг саобраћај}_k}{(\text{малопродајни одлазни} + \text{vелепродајни долазни}) \text{ роминг саобраћај}_k}$$

где је:

k = услуга (1 = говор, 2 = SMS, 3 = пренос података);

- 3) Однос укупног обима саобраћаја малопродајних услуга роминга подносиоца захтева у економијама у региону Западног Балкана и укупног обима саобраћаја његових малопродајних услуга роминга у економијама у региону Западног Балкана и у другим државама:

$$\frac{\text{малопродајни одлазни роминг саобраћај у економијама у ЗБ}^1}{\text{малопродајни одлазни роминг саобраћај (економије у ЗБ + државе које нису у ЗБ)}} = \sum_{k=1}^3 w_k \times \frac{\text{малопродајни одлазни роминг саобраћај у економијама у ЗБ}_k}{\text{малопродајни одлазни роминг саобраћај (економије у ЗБ + државе које нису у ЗБ)}_k}$$

где је:

¹ ЗБ –регион Западног Балкана

k = услуга (1 = говор, 2 = SMS, 3 = пренос података);

- 4) Однос укупног обима саобраћаја малопродатних услуга роминга подносиоца захтева у економијама у региону Западног Балкана и укупног обима саобраћаја свих његових малопродатних услуга:

$$\frac{\text{малопродатни одлазни роминг саобраћај у економијама у ЗБ}}{\text{малопродатни одлазни роминг саобраћај (економије у ЗБ + државе које нису у ЗБ) + малопродатни домаћи саобраћај}} \\ = \sum_{k=1}^3 w_k \\ \times \frac{\text{малопродатни одлазни роминг саобраћај у економијама у ЗБ}_k}{\text{малопродатни одлазни роминг саоб. (економије у ЗБ + државе које нису у ЗБ)}_k + \text{малопродатни домаћи саобраћај}_k}$$

где је:

k = услуга (1 = говор, 2 = SMS, 3 = пренос података);

- 5) Малопродатни приход од услуга роминга у економијама у региону Западног Балкана:

$$\text{малопродатни приходи од услуга роминга у економијама у ЗБ} = \text{малопродатни приходи од мобилних услуга} \times \\ \left(\sum_{k=1}^3 w_k \times \frac{\text{малопродатни одлазни роминг саобраћај у економијама у ЗБ}_k}{\text{малопродатни одлазни роминг саобраћај (економије у ЗБ + државе које нису у ЗБ)}_k + \text{малопродатни домаћи саобраћај}_k} \right)$$

где је:

k = услуга (1 = говор, 2 = SMS, 3 = пренос података).

Образложење

I. Правни основ

Правни основ за доношење Правилника о примени политике примереног коришћења, методологији за процену одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг и захтеву који пружалац услуга роминга подноси у сврху те процене (у даљем тексту: Правилник) садржан је у одредбама чл. 9. став 1. тач. 1) и 26), 26. став 1. и 84. став 2. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, број 35/23, у даљем тексту: Закон), као и чл. 12. став 1. тач. 1) и 26), 16. тачка 3) и 18. став 1. Статута Регулаторног тела за електронске комуникације и поштанске услуге („Службени гласник РС“, број 65/23), у складу са чл. 2. став 2, 3. став 3. и 5. ст. 2 до 4. Споразума о снижавању цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама у региону Западног Балкана, закљученим и потписаним у Београду 4. априла 2019. године.

Одредбом члана 9. став 1. тачка 1) Закона прописано је да Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор), у складу са законом, доноси подзаконске акте, а одредбом члана 9. став 1. тачка 26) Закона прописано је и да регулише цене услуга роминга, цене терминације и друге елементе цена услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама и ближе прописује услове пружања регулисаних услуга роминга, у складу са међународним споразумима.

Одредбом члана 26. став 1. Закона прописано је да Савет доноси правилнике, упутства, одлуке и друге акте којима се на општи начин уређују питања из надлежности Регулатора.

Одредбом члана 84. став 2. Закона прописано је да Регулатор ближе прописује услове пружања регулисаних услуга роминга у јавним мобилним комуникационим мрежама, укључујући правила о примени политике примереног коришћења и методологију за процену одрживости укидања малопродајних цена роминга, као и захтеве транспарентности у вези са пружањем регулисаних услуга роминга, у складу са међународним споразумима.

II. Разлози за доношење Правилника

Доношење Правилника иницирано је доношењем Закона, који је Народна скупштина Републике Србије донела на Другој седници Првог редовног заседања у 2023. години, 28. априла 2023. године и који је ступио на снагу 7. маја 2023. године.

III. Образложење појединих решења

У делу I. Уводне одредбе, чл. 1. и 2. овог правилника, уређује се предмет овог правилника и значење појмова који се употребљавају у овом правилнику.

У делу II. Политика примереног коришћења, одредбама чл. 3-5. овог правилника, прописују се основно начело политике примереног коришћења, начин утврђивања примереног коришћења и транспарентност и надзор над политика примереног коришћења.

У делу III. Захтев и методологија за процену одрживости укидања малопродајних додатних накнада за роминг, одредбама чл. 6-11. овог правилника, уређује се захтев за одобрење примене додатне накнаде за роминг, подаци који се подносе уз овај захтев, одређивање трошкова повезаних искључиво са ромингом за пружање регулисаних малопродајних услуга роминга, расподела малопродајних заједничких и општих трошкова на пружање регулисаних малопродајних услуга роминга, одређивање прихода од пружања регулисаних малопродајних услуга роминга и оцена захтева за одобрење примене додатне накнаде за роминг.

У делу IV. Прелазна и завршне одредбе, одредбама чл. 12-14. овог правилника, предвиђа се важење постојећих политика примереног коришћења пружалаца услуга роминга до доношења нових или измењених политика примереног коришћења, престанак важења претходног правилника и ступање на снагу овог правилника осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV. Предлог даљих активности

Предлаже се да Савет Регулатора размотри и усвоји Нацрт овог правилника, као и да исти, након тога, Регулатор, у складу са одредбама чл. 36. и 37. Закона, упути на јавне консултације у трајању од 30 дана.

Након спроведених јавних консултација, извршиће се обрада и анализа приспелих мишљења и Савету Регулатора ће се доставити одговарајући Предлог правилника.

По усвајању Предлога правилника, овај општи акт ће, сагласно члану 27. став 2. Закона, у делу који се односи на обавезу објављивања донетих аката Регулатора у складу са законом којим се уређује државна управа и члану 57. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 – др. закон и 47/18), бити упућен надлежном министарству, ради прибављања мишљења о његовој уставности и законитости. По добијеном мишљењу надлежног министарства, предметни правилник ће бити објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“.

V. Средства за спровођење Правилника

За спровођење овог правилника није потребно обезбедити посебна средства у финансијском плану Регулатора.